

Probus Antwerpen Noord

“Poetinisme”

Lezing door Katlijn Malfliet

Partners zijn welkom

Datum : 3 maart 2022

Programma :

10:30 uur Samenkomst voor een kop koffie in Weilandshof Turnhoutsebaan 625 2110 Wijnegem 03 326 20 60.
Partners zijn welkom!

11:00 uur Lezing door **Katlijn Malfliet** over “Poetinisme”.

Vladimir Vladimirovitsj Poetin, vandaag een van de machtigste politieke leiders ter wereld, kwam in 2000 aan de macht in de Russische Federatie. In de afgelopen 22 jaar stelde Poetin orde op zaken in zijn land en maakte hij er een prioriteit van om de grootmachtstatus van Rusland te vernieuwen. Het Poetinisme is een verfijnde vorm van autocratie in het huidige Rusland. Dit politiek regime werd sinds 2000 gestaag opgebouwd met Poetin als uitstekende en alomtegenwoordige leider, die alle macht heeft en aan niemand verantwoording verschuldigd is. Het is typisch Russisch vanwege zijn semi-feodale en hegemoniale kenmerken. Poetin heeft evenveel macht als Ivan de Verschrikkelijke in de 16de eeuw. Katlijn Malfliet zal ons duidelijk maken hoe we ons miskeken hebben op Rusland en hoe hij de wereld bespeelt.

12:30 uur Aperitief met lunch op ons normaal adres in **Weilandshof**. De prijs is 55 Euro cash, eventueel met kaart te betalen zoals gewoonlijk.

De aanmeldingen gebeuren via de website van Probus Antwerpen Noord

Achtergrond info

Prof. Katlijn Malfliet studeerde rechten, filosofie en oosteuropakunde aan de KU Leuven, de Universiteit Gent, de Vrije Universiteit Brussel en de Academie voor Wetenschappen in Moskou. Zij doceerde aan de KU Leuven over Russische politiek. Ze was de eerste vrouwelijke decaan ooit aan de KU Leuven, ze was vicerector en vooral: ze is eminent Ruslandkenner. Op 1 oktober 2019 ging de hoogleraar met emeritaat. Zij schreef o.a. de boeken 'Democratie en vrije markt in Midden- en Oost-Europa' en 'De Russische Rokade'. In de herfst van 2018 verscheen 'Poetinsisme. Een Russisch fenomeen'.

Korte omschrijving van de lezing

Wat is de plaats van Europa in Poetins politiek beleid?

Hoe staat de Russische president tegenover de Amerikaans-Europese economische, veiligheids- en defensiebelangen?

Moeten we onze relatie met Rusland herbekijken?

Wordt er een oorlog tussen Rusland en Amerika beslecht in Europa? Hebben we ons karretje niet teveel gehangen aan de Amerikanen?

Hoe bekijkt Rusland de politieke situatie in Eurazië?

President Poetin focust zich vooral op het herstel van Ruslands grootmachtsstatus sinds zijn hervervolging in 2018. Meer dan ooit is de zittende president bevestigd in zijn leiderschapsrol, waarvoor (vooralsnog) geen alternatief bestaat. Poetin hoefde niet deel te nemen aan de televisiedebatten, hij moest niet argumenteren waarom hij veruit de enige geschikte kandidaat was om Rusland te leiden. Dat had het Kremlin meesterlijk voor de bevolking in kaart gebracht: 'Zonder Poetin is er geen Rusland'. Poetins leiderschap is sterk gepersonaliseerd. De verkiezingsuitslag geeft hem een vrijgeleide om Rusland nog eens zes jaar als onaantastbare leider te besturen. Maar het gaat niet alleen, en zelfs niet in de eerste plaats, om het persoonlijke leiderschap van Poetin. Sinds de laatste presidentsverkiezingen kan ook het politiek regime van 'competitief autoritarisme', dat sinds 2000 werd opgebouwd, een versnelling hoger schakelen.

Steun van de bevolking

Poetin heeft aangekondigd dat hij de grondwet niet (noemenswaardig) zal wijzigen. Dat betekent dat Rusland constitutioneel zal blijven steunen op formeel democratische instellingen, en op principes als de scheiding van de machten, respect voor de rechtsstaat en bescherming van de mensenrechten, terwijl de informele aspecten van de machtsopbouw deze basisprincipes van de democratie radicaal tegenspreken. Daarvoor heeft Poetin opnieuw de steun van de bevolking: met de laatste verkiezingsuitslag heeft hij als politieke leider een legitimatie op zak om zonder enige verantwoordingsplicht de komende zes jaar te werken aan de toekomst van Rusland. Dat betekent: de interne stabiliteit bewaren en de Russische grootmachtsstatus herstellen.

Antiliberaal

Het is niet zo dat de Russen geen verandering willen, maar ze zijn bevreesd voor revoluties. Die zijn niet nodig, vinden zij, want in principe heeft Poetin het leven beter en stabiel gemaakt, zeker na de 'tijd der troebelen', die Boris Jeltsin heeft veroorzaakt. Wellicht komt er wel wat beweging in het spel van de bestaande partijen. Toen de marxistisch-leninistische ideologie verdween, bleef er een ideologisch vacuüm achter. De orthodoxe identiteit vult dat slechts gedeeltelijk op (wie Rus is, is orthodox). Dat Pavel Groedinin, de kandidaat van de communisten van Rusland, en Vladimir Zjirinovski, de kandidaat van de nationalistische Liberaal-Democratische partij, hogere percentages haalden, wijst op bepaalde tendensen in de zoektocht naar een nieuwe collectieve staatsideologie. Die zal waarschijnlijk antiliberaal zijn, en zich afzetten tegen het Westen. De *putinomics* (het officieel economisch beleid in Rusland) zullen de nadruk leggen op sociale bescherming en strijd tegen armoede enerzijds en steun aan de uitbouw van kleine en middelgrote ondernemingen anderzijds. Maar ook op economisch vlak zal er geen radicale verandering komen. Het Kremlin heeft zijn oligarchen nodig om een patrimoniaal regime in stand te houden, dat geen belastinginkomsten of politieke goedkeuring van de bevolking nodig heeft om te besturen.

Catastrofe van de eeuw

Het herstel van Ruslands grootmachtsstatus is zijn grote inzet. Alles staat in de steigers. De bevolking heeft nostalgie naar de Sovjet-Unie en het vroegere Russische Rijk. Ook dat hebben de verkiezingen duidelijk gemaakt. De populariteit van Poetin is tot 80 procent gestegen in 2014, toen hij de Krim 'terugnam'. De Russische bevolking ziet de implosie van de Sovjet-Unie als een vernedering, die hen overkwam tijdens wat Poetin de grootste catastrofe van de eeuw noemde. Toen Poetin na de eeuwwende aantrad, zat de missie om de grootmachtsstatus van Rusland te herstellen en op nieuwe fundamenten te grondvesten wellicht al in het achterhoofd. Rusland werkt volop aan een regionale aanwezigheid in het Midden-Oosten, in Afrika, op de Noordpool, en zeker ook in Azië. Rusland heeft een stevig bondgenootschap met China, de op een na grootste militaire wereldmacht. Rusland wil zijn contacten met het Westen in de toekomst verbeteren (dat heeft Poetin aangekondigd), maar dat zal niet gebeuren zolang het Westen het stevige trans-Atlantische blok van na de Tweede Wereldoorlog is. Tijdens deze regeerperiode zal een politiek beresterk Rusland zijn klauwen laten zien, en het Westen heeft geen andere keuze dan om ook een nieuw bondgenootschap te smeden. In de zaak van de aanslag met zenuwgif in Salisbury op dubbelspion Sergej Skripal viel het op dat de VS, Groot-Brittannië, Duitsland en Frankrijk zich gezamenlijk uitspraken. Met de Euraziatische ruimte, die Rusland in sneltempo uitbouwt, is ook China als grootmacht in het geopolitieke spel betrokken. Laat dit niet de start zijn van een nieuwe wapenwedloop, maar het begin van een nieuw systeem van coöperatieve veiligheid, dat op zoek is naar Immanuel Kants eeuwige vrede.